

Briselē, 2016. gada 12. decembrī
(OR. en)

15508/16

AGRI 676
AGRILEG 197

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsēkretariāts

Saņēmējs: delegācijas

Temats: Lauksaimnieku pozīcijas stiprināšana pārtikas aprites ķēdē un negodīgas komercprakses novēršana
– Padomes secinājumi (2016. gada 12. decembris)

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi

"Lauksaimnieku pozīcijas stiprināšana pārtikas aprites ķēdē un negodīgas komercprakses novēršana",

kurus Padome pieņēma 3509. sanāksmē, kas notika 2016. gada 12. decembrī.

Padomes secinājumi par lauksaimnieku pozīcijas stiprināšanu pārtikas aprites ķēdē un negodīgas komercprakses novēršanu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

1. ŅEMOT VĒRĀ Komisijas 2016. gada ziņojumu par uzņēmumu savstarpēju negodīgu tirdzniecības praksi pārtikas apgādes ķēdē, Eiropas Parlamenta 2016. gada jūnija rezolūciju par negodīgu komercpraksi, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2016. gada 30. septembra ziņojumu par uzņēmumu savstarpēju negodīgu tirdzniecības praksi pārtikas apgādes ķēdē, rezultātus, kas tika gūti politiskajā forumā "Vēlreiz apsvērt pārtikas apriti", kurš notika Kauņā 2016. gada 31. martā, un Starptautiskajā ekspertu konferencē "Stiprināt lauksaimnieku pozīciju pārtikas aprites ķēdē", kura notika Bratislavā 2016. gada 30. jūnijā un 1. jūlijā, priekšsēdētāja Junkera (*Juncker*) 2016. gada runu par stāvokli Savienībā, kā arī Lauksaimniecības tirgu jautājumu darba grupas ziņojumu, kas tika iesniegts Padomei 2016. gada 15. novembrī; ATGĀDINOT par uzmanību, kuru Padomes darbā regulāri ir izpelnījies jautājums par lauksaimnieku pozīcijas stiprināšanu pārtikas aprites ķēdē;
2. TĀ KĀ pārtikas aprites ķēdes ilgtspējībai ir stratēģiska nozīme Eiropas Savienībā un tās pareiza darbība, savukārt, ir būtiska Eiropas patērētājiem un lauksaimniekiem;
3. UZSVEROT, ka pienācīgi funkcionējošas pārtikas aprites ķēdes, kā arī ekonomiskās izaugsmes un nodarbinātības sasniegšanai ir ārkārtīgi svarīgi, lai attiecības starp visiem iesaistītajiem ķēdes dalībniekiem būtu līdzsvarotas, lai pievienotā vērtība būtu starp tiem taisnīgi sadalīta un lai patērētāji savu izvēli varētu izdarīt, pamatojoties uz informāciju; IZCEĻOT, cik ir svarīgi, lai tiktu atvieglināta piekļuve vietējiem produktiem;

4. AKCENTĒJOT, ka politiskajos apsvērumos saistībā ar pašreizējo kopējo lauksaimniecības politiku, kā arī KLP pēc 2020. gada ir jāņem vērā lauksaimniecības un lauksaimniecības pārtikas uzņēmumu ilgtermiņa ilgtspējība un konkurētspēja;

Lauksaimnieku pozīcijas stiprināšana pārtikas aprites ķēdē

5. PAUŽ BAŽAS par to, ka, lai gan situācija ES mērogā atšķiras, lauksaimnieki joprojām ir visneaizsargātākais posms pārtikas aprites ķēdē, neraugoties uz daudzajiem centieniem panākt, lai tā tas nebūtu, un ka šis fakts ir jo īpaši uzskatāmi redzams laikos, kad lauksaimniecības tirgos ir krīze;
6. ATZĪMĒ, ka lauksaimniecības pārtikas uzņēmumiem raksturīgie riski pārtikas aprites ķēdē nav vienmērīgi sadalīti; ATZĪST, ka lauksaimniekiem bieži nākas uzņemties lielāko daļu risku pārtikas aprites ķēdē un ka minētie riski būtu taisnīgāk jāsadala starp dažādajiem pārtikas aprites ķēdes dalībniekiem;
7. ATZĪMĒ, ka nolūkā saglabāt un uzlabot lauku saimniecību dzīvotspēju, konkurētspēju un noturību, ir jāapzina riska pārvaldības instrumenti ES līmenī – tostarp to piemērošana reģionālā līmenī –, kuri papildinātu dalībvalstu nacionālās stratēģijas un būtu ar tām koordinēti;
8. ATZĪMĒ, ka pareizi funkcionējoši nākotnes līgumu tirgi varētu piedāvāt svarīgu riska pārvaldības rīku lauksaimniekiem un citiem pārtikas aprites ķēdes dalībniekiem šajos palielinātas cenu svārstības laikos, risku sadalot un dodot lauksaimniekiem stabilitāti, kas vajadzīga perspektīvai plānošanai, un AKCENTĒ, cik svarīgas ir mācības un tehniskas konsultācijas dalības atvieglināšanai minētajos tirgos;
9. PAUŽ ATBALSTU tam, lai tiktu pilnveidoti un izplatīti standarta līgumi, kurus brīvprātīgi izmantotu pārtikas aprites ķēdes operatori, un lai saistībā ar līgumslēgšanu tiktu izplatīta un sekmēta paraugprakse;

10. PAUŽ ATZINĪBU par Eiropas Komisijas sāktajām iniciatīvām lauksaimnieku pozīcijas uzlabošanai pārtikas aprites ķēdē, jo īpaši Augsta līmeņa foruma izveidi pārtikas aprites ķēdes darbības uzlabošanai, iepriekš minēto Lauksaimniecības tirgu jautājumu darba grupas izveidi un pasākumus ražotāju organizāciju, tostarp kooperatīvu, attīstības sekmēšanai;
11. ATZĪST, ka pašreizējā kopējā lauksaimniecības politika sniedz dažus instrumentus lauksaimnieku pozīcijas stiprināšanai. Tomēr to efektivitāte dalībvalstu starpā būtiski atšķiras, un potenciāli ir iespējams uzlabot dažus no minētajiem rīkiem, piemēram, vēl lielākā mērā sekmēt lauksaimniecību organizācijas un lauksaimnieku sadarbību ES, atbalstīt ražotāju organizācijas un vertikālo sadarbību pārtikas aprites ķēdes satvarā starpnozaru organizācijās, kā arī uzlabot juridisko skaidrību, lai ražotāju organizācijas – arī kooperatīvi – varētu sekmīgāk izmantot lauksaimniecībai specifiskās atkāpes no konkurences tiesībām, vienlaikus ievērojot pastāvošās kooperatīvās struktūras;
12. ATZĪMĒ, ka pārtikas aprites ķēdes labākas darbības nodrošināšanai ir izšķiroši svarīgi samazināt informācijas asimetriju un palielināt tirgus pārredzamību, tostarp patērētāju līmenī, jo īpaši attiecībā uz laicīgu informētību par cenām vai peļņu katrā pārtikas aprites ķēdes līmenī, ja vien tas iespējams, vienlaikus līdz minimumam samazinot administratīvo slogu un izmaksas;
13. ATZINĪGI VĒRTĒ tādu uzraudzības platformu izveidi kā Piena tirgus novērošanas centrs un Gaļas tirgus novērošanas centrs un Eiropas pārtikas cenu uzraudzības instrumenta paveikto darbu, vienlaikus NORĀDOT UZ TO, ka šādas uzraudzības paplašināšana uz visiem ķēdes līmeņiem, ne tikai iepirkuma posma, aptverot atsevišķus produktus, preces un izejvielas, nestu skaidru pievienoto vērtību, jo palīdzētu lauksaimniekiem pienācīgi pielāgoties tirgus signāliem, vienlaikus ievērojot šādus principus: konfidencialitāte, godīga konkurence un cik vien iespējams zemas administratīvās izmaksas;
14. MUDINA novērošanas centrus ES un valstu līmenī sadarboties un apmainīties ar datiem, lai pastiprinātu tirgus pārredzamību un labāk palīdzētu lauksaimniekiem izdarīt informētus lēmumus;

Negodīgas komercprakses novēršana

15. PAUŽ BAŽAS par to, ka, lai gan situācija ES mērogā atšķiras, lauksaimniekiem – tā kā viņu spēja aizstāvēt savas intereses ir novājināta – nereti nākas saskarties ar praksi, kas ļoti krasi atšķiras no labas komercprakses un kas ir pretrunā labai ticībai un godprātībai darījumos ("negodīga komercprakse", turpmāk – "NKP");
16. ATZĪMĒ, ka šādas prakses piemēri citu starpā ir nepamatoti kavēti maksājumi, netaisnīga izmaksu vai risku pārvirze, vienpusējas un/vai retroaktīvas izmaiņas līgumos un līguma netaisnīga izbeigšana;
17. PIENĒM ZINĀŠANAI, ka divdesmit dalībvalstis ir jau pieņēmušas valsts tiesību aktus un iniciatīvas NKP apkarošanai un ka vēl citas dalībvalstis plāno to izdarīt tuvākajā nākotnē;
18. ATZĪST brīvprātīgo iniciatīvu, jo īpaši aprites ķēdes iniciatīvas, vērtīgo devumu kultūras maiņā un paraugprakses apmaiņā, kas vajadzīga, lai stātos pretī NKP, un tāpēc UZSVER, cik svarīgi ir minētās iniciatīvas turpināt, pilnveidot un stiprināt; tajā pašā laikā APZINĀS, kādi ir to ierobežojumi garantēt efektīvu atturēšanu no šādas prakses, un ŅEM VĒRĀ, ka tās varētu papildināt – cita starpā ar ES līmeņa regulatīvu pieeju;
19. UZSVER, cik ir svarīgi, lai visiem pārtikas aprites ķēdes dalībniekiem visā ES būtu nodrošināti vienlīdzīgi konkurences apstākļi, kas būtu izdarāms ar vienotu tiesisko regulējumu NKP jomā, un ATGĀDINA, ka Eiropas Parlaments 2016. gada jūnija rezolūcijā šādai regulatīvai pieejai ir paudis spēcīgu atbalstu;
20. PIENĒM ZINĀŠANAI Lauksaimniecības tirgus jautājumu darba grupas ziņojuma pamatā esošo principu, kas atbalsta bāzes līnijas pieeju, kura neliek šķēršus dalībvalstīs funkcionējošajām sistēmām, vienlaikus pievēršoties efektīvas izpildes jautājumam;

21. IZCEĻ, cik svarīgi ir izvairīties no birokrātiskā sloga, un tālab AICINA, lai jebkurš ES regulējums būtu racionalizēts, vienkārši īstenojams un izmaksu ziņā efektīvs. Šajā regulējumā, kas respektētu subsidiaritātes principu un ņemtu vērā dalībvalstu atšķirīgās juridiskās sistēmas, vajadzības gadījumā būtu jādod NKP atsaucē definīcija un jāparedz iespēja iesniegt anonīmas sūdzības, lai tādējādi novērstu "baiļu faktoru", neatkarīga izmeklēšanas struktūra un efektīva sankciju sistēma;

Pēcpasākumi

22. MUDINA Komisiju šos secinājumus ņemt vērā turpmākajā rīcībā lauksaimnieku pozīcijas stiprināšanai pārtikas aprites ķēdē;
23. jo īpaši AICINA Komisiju laicīgi sākt ietekmes novērtējumu ar mērķi ierosināt ES tiesisko regulējumu vai citus – nelegislatīvus – pasākumus NKP novēršanai saskaņā ar šiem secinājumiem, vienlaikus ievērojot subsidiaritātes principu un nosargājot nacionālo sistēmu sekmīgu darbību, kā arī jau pastāvošo valsts normatīvajos aktos paredzēto aizsardzību; ietekmes novērtējuma sagatavošanā AICINA Komisiju izskatīt nacionālo sistēmu īstenošanu un darbību dalībvalstīs un ņemt vērā minētajām sistēmām kopīgos elementus. ES regulējumam būtu jāpapildina jau esošās brīvprātīgās iniciatīvas gan ES, gan dalībvalstu līmenī;
24. AICINA Komisiju saprātīgā termiņā un koordinētā veidā risināt pārredzamības trūkuma un informācijas asimetrijas problēmu visos pārtikas aprites ķēdes līmeņos, ja tas iespējams, tostarp patērētāju līmenī;
25. AICINA Komisiju nodrošināt juridisko skaidrību, lai ražotāju organizācijām, tostarp kooperatīviem, būtu labāka izpratne par lauksaimniecībai specifiskajām atkāpēm no konkurences tiesībām un lai minētās organizācijas un kooperatīvi tās labāk izmantotu, vienlaikus ievērojot pastāvošās kooperatīvās struktūras;
26. MUDINA dalībvalstis sadarboties, īstenojot paraugprakses apmaiņu attiecībā uz esošajam valsts regulatīvajām sistēmām par NKP un ražotāju organizācijām;

27. pati APŅEMAS 2018. gada pirmajā pusgadā, pamatojoties uz Komisijas ziņojumu, izvērtēt progresu, kas sasniegt NKP apkarošanā un lauksaimnieku pozīcijas stiprināšanā pārtikas aprites ķēdē.
-